

6. 12. 2013

Veďte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Podstatné změny v občanském soudním řádu v souvislosti s přijetím nového občanskoprávního kodexu

Nový občanský zákoník přináší řadu nových institutů a modifikuje instituty stávající, proto bylo nutné novinky a změny v oblasti soukromoprávních norem přenést i do zákona č. [99/1963](#) Sb. občanský soudní řád (dále jen „OSŘ“). Stalo se tak zákonem č. [293/2013](#) Sb. (dále jen „Novela OSŘ“), který vstoupí v účinnost dne 1. ledna 2014. Důvodem Novely OSŘ je zajištění efektivní soudní ochrany subjektivních práv a povinností, které nově soukromoprávní normy upravují. Změny rovněž souvisejí se zavedením nové terminologie, kterou přináší nový občanský zákoník.

OSŘ nově bude upravovat pouze sporná řízení a dochází tak k oddělení řízení nesporného a jiných zvláštních řízení do samostatného právního předpisu. V souvislosti s tím dochází ke zrušení ustanovení § 175a až 200za, včetně navazujících ustanovení, která se týkají řízení nesporných a jiných zvláštních řízení.

Terminologické změny

Základní terminologické změny jsou v pojmech „*způsobilost k právům a povinnostem*“, „*způsobilost k právním úkonům*“ a „*právní úkon*“, které jsou nově nahrazeny pojmy „*právní osobnost*“, „*svéprávnost*“ a „*právní jednání*“. Další terminologické změny souvisejí se zrušením obchodního zákoníku, kdy již nebude užíván pojem „*místo podnikání*“, ale jednotně pro podnikatele pojem „*sídlo*“, dále dochází ke změně pojmu „*podniku*“ na „*obchodní závod*“, „*obchodní věci*“ jsou nahrazeny pojmem „*věci týkající se vztahů mezi podnikateli vyplývajících z podnikatelské činnosti*“, atd.

Změny v nalézacím řízení

V nalézacím řízení byla provedena změna v určování věcné příslušnosti soudů. Došlo ke zrušení nejčastěji používaného ustanovení § 9 odst. 3 písm. r) OSŘ, které v bodě 6 stanovovalo hranici věcné příslušnosti na základě peněžitého plnění, o které se spor mezi podnikateli při jejich podnikatelské činnosti vedl. V případě, kdy částka byla vyšší než 100.000,- Kč, byly k projednání věci věcně příslušné krajské soudy, resp. Městský soud v Praze. Ustanovení bylo zrušeno z důvodu, že nový občanský zákoník již nerozlišuje vztahy obchodní tak, jak doposud činil obchodní zákoník.[1] Dále byla zrušena věcná příslušnost krajských soudů ve věcech ochrany osobnosti a nárocích

vycházejících z autorského zákona.

OSŘ nově upravuje v ustanovení § 116a institut podpůrce. Jedná se o osobu, s kterou má účastník během jednání právo na konzultace, podpůrce tedy napomáhá účastníkovi při rozhodování. Podpůrce dokonce může v průběhu řízení namítnout vlastním jménem neplatnost právního jednání učiněného podporovaným účastníkem, a soud musí k této námitce přihlédnout.

Podstatnou změnou, kterou Novela OSŘ dále přinesla, je vyloučení náhradního doručení u směnečného platebního rozkazu při doručování do vlastních rukou.

Novým institutem v OSŘ je řízení o žalobě z rušené držby, které se nachází v ustanovení § 176 a násl. Soud se v řízení omezí pouze na zjištění poslední držby a jejího svémocného rušení, tzn. na zjištění skutkového stavu. Soud není oprávněn zkoumat právní otázky. Smyslem je prozatímní vyřízení věci. Soud o žalobě rozhodne usnesením do 15 dnů od zahájení řízení. Toto usnesení nepředstavuje překážku věci pravomocně rozhodnuté např. ve vztahu k pozdější žalobě na vydání věci.[2]

Změny ve vykonávacím řízení

Ve vykonávacím řízení představuje podstatnou změnu výkon rozhodnutí na majetek patřící do společného jmění manželů, neboť dle nové úpravy lze výkon rozhodnutí nařídit také tehdy, jde-li o vydobytí dluhu, které vznikl za trvání manželství a nově i před uzavřením manželství jen jednomu z manželů.

Srážky z jiných příjmů jsou prováděny i z příjmů, které povinnému nahrazují odměnu za práci nebo jsou poskytovány vedle ní, mezi které nově patří i dávky vyplývající ze smluv o výměnku, tzv. zaopatřovacích smluv.

Nový občanský zákoník zavádí v ustanovení § 1512 a násl. nový institut svěřenského nástupnictví, který umožňuje zůstaviteli přikázat svému dědici, aby dědictví, které přijal, po své smrti nebo v jiných, zůstavitelem určených případech, převedl na ustanoveného následného dědice (svěřenského nástupce). Podle ustanovení § 1521 cit.: *„Nesvěřil-li zůstavitel při nařízení svěřenského nástupnictví dědici právo s dědictvím volně nakládat, je vlastnické právo dědice k tomu, co nabyl děděním, jakož i k tomu, co nabyl náhradou za zničení, poškození nebo odnětí věci z dědictví, omezeno na práva a povinnosti poživatele. To neplatí, je-li věc z dědictví zcizena nebo zatížena za účelem úhrady zůstavitelových dluhů.“* Výkon rozhodnutí tak není možností vést na majetek, který povinný nabyl jako dědic dědictví, které podle nařízení zůstavitele má přejít na svěřenského nástupce jako následného dědice. Z toho důvodu byl do části vykonávacího řízení vložen na řadě míst nový odstavec, dle kterého musí povinný oznámit soudu, zda majetek nepatří do substitučního jmění, a pokud ano, tak zda má právo s ním volně nakládat a zda jsou výkonem rozhodnutí vymáhány zůstavitelovy dluhy nebo dluhy související s nutnou správou věcí nabytých jako substituční jmění. Tyto skutečnosti musí doložit listinami vydanými nebo ověřenými státními orgány, popřípadě též veřejnými listinami notáře. Doloží-li, že věc nabyt jako substituční jmění, ale již nedoloží další skutečnosti, které mají být doloženy, soud výkon rozhodnutí zastaví.

Závěr

Změny provedené Novelou OSŘ nejsou pouze kosmetického charakteru. Pozitivně lze hodnotit např. změnu věcné příslušnosti, či možnost výkonu rozhodnutí na majetek patřící do společného jmění manželů i na vydobytí dluhů, které vznikly jednomu z manželů před uzavřením manželství.

Mgr. Michal Škudrna,
advokátní koncipient

[Advokátní kancelář Hartmann, Jelínek, Fráňa a partneři, s.r.o.](#)

Sokolovská 49
186 00 Praha 8 - Karlín

Tel.: +420 225 000 400
Fax: +420 225 000 444
e-mail: recepcepha@hjf.cz

[1] Důvodová zpráva k zákonu č. [293/2013](#) Sb., změna občanského soudního řádu, k bodu 7,8 a 137 (§ 9 a 235a)

[2] Důvodová zpráva k zákonu č. [293/2013](#) Sb., změna občanského soudního řádu, k bodu 118 (§ 176 až 180)

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací – režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)